AHMED أحمد
Hz. Peygamber'in isimlerinden biri.

MAHMUD محمود

MUHAMMED محمّد

MUSTAFA مصطفى

2. Peygamberimizin Doğumu ve Çocukluğu

Hz. Peygamber, Fil Vakası'ndan yaklaşık elli beş gün sonra, 571 yılında Rebiülevvel ayının on ikinci gecesi sabaha karşı Mekke'de dünyayı teşrif etti. Doğduğu ev, Safâ Tepesi'nin hemen yanı başında Ebu Talib mahallesindeydi.[10]

Peygamber Efendimiz doğduğunda dedesi Abdülmuttalib, torununu kucağına alarak Kâbe'ye gitmiş ve bu güzel çocuk için Allah'a(c.c.) şükretmişti. Doğumunun yedinci gününde akika kurbanı kesip Mekke halkına ziyafet veren Abdülmuttalib, torununun isminin sorulması üzerine ona Muhammed adını verdiğini söyledi. Davete katılanlar ataları tarafından daha önce kullanılmayan böyle bir ismi neden verdiğini sorunca Abdülmuttalib, "Yer ve gök ehlinin onu övgü ile anmasını istedim." cevabını vermiştir.[11]

Peygamberimizin İsimleri

Muhammed, Resul-i Ekrem'in en çok bilinen adı olup "övgüye değer bütün güzellikleri ve iyilikleri kendinde toplayan kişi" anlamına gelmektedir. Kur'an-ı Kerim'de, **"Muhammed ancak bir peygamberdir."**, **"Muhammed sizin erkeklerinizden hiçbirinin babası değildir."**, **"Rableri tarafından hak olarak Muhammed'e indirilene inananların günahlarını Allah bağışlamıştır."**, **"Muhammed, Allah'ın elçisidir."[12]** şeklinde dört yerde geçmektedir.

Görsel 2.2: *Peygamberimizin isimleri (Hat: Davut Bektaş)*

Peygamberimizin(s.a.v.) en çok kullanılan ikinci ismi **Ahmed**'dir. Bu isim, "Allah'ı(c.c.) herkesten daha iyi ve daha çok öven ve herkesten daha çok övülen" manalarına gelmektedir. Ahmed ismi Kur'an-ı Kerim'de bir yerde geçmekte ve burada Hz. İsa'nın İsrailoğullarına kendisinden sonra gelecek Ahmed adındaki peygamberi müjdelediği belirtilmektedir.[13]

Ahmed
Mahmud
Muhammed
Mustafa

7 İbn Sa'd, et-Tabakât, C 1, s. 95-99; Belâzürî, Ensâb, C 1, s. 105.
8 İbn Hişâm, es-Sîre, C 1, s. 113.
9 İbn Sa'd, et-Tabakât, C 1, s. 59-60; Belâzürî, Ensâb, C 1, s. 104.
10 Tirmizî, Menâkıb, 2; İbn Hişâm, es-Sîre, C 1, s. 167; Taberî, Târîh, s. 262.
11 İbn Sa'd, et-Tabakât, C 1, s. 103; Beyhakî, Delâilü'n-nübüvve, C 1, s. 113.
12 Âl-i İmrân suresi, 144. ayet; Ahzâb suresi, 40. ayet; Muhammed suresi, 2. ayet; Fetih suresi, 29. ayet.
13 bk. Saff suresi, 6. ayet.

ARAŞTIRALIM

Hz. Peygamber'in isimlerini araştırınız. Bulduklarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.

Peygamberimizin diğer isimlerinden **Mâhî**, küfrün onun eliyle yok edileceğini; **Hâşir**, kıyamet gününde insanların onun ardından giderek haşrolacağını; **Âkıb** ise kendisinden sonra hiçbir peygamberin gelmeyeceğini bildirmektedir. Hz. Peygamber'in yaygın adlarından biri olan **Mustafa** "seçilmiş" anlamında bir sıfattır.[14]

Sütannenin Yanında

Mekke'nin iklimi küçük çocukların sağlıklı büyümeleri için uygun değildi. Bu nedenle Araplar arasında yeni doğan çocukları havası güzel, halkı şiir gibi konuşan ve vahalarda yaşayan sütannelere vermek âdetti. Büyüdüklerinde sık sık uçsuz bucaksız çöl yolculuğuna çıkacak olan çocukların bu zor şartlara dayanabilmeleri için bedenen güçlü olmaları gerekmekteydi. Bunun yanı sıra çöldeki tehlikelerle mücadele edebilecek cesaret ve ataklığa sahip olmalıydılar. Bütün bu özellikler çoğunlukla şehir şartlarında değil köy ortamında, doğayla iç içe yaşamakla kazanılabilirdi.[15]

Çölde yaşayan hanımlar sütannelik yapmak üzere şehirlere gelir, yeni doğan çocukları alıp köylerine dönerlerdi. Yaptıkları hizmete karşılık onlara iyilik ve ihsanda bulunulurdu. Hz. Peygamber'in doğduğu günlerde Taif tarafında yaşayan Sa'doğullarından bazı hanımlar bu amaçla Mekke'ye geldiler. Sütanne bekleyen çocukların her biri gelen hanımlar tarafından alınarak yurtlarına götürüldü. Annesi Âmine ve Ebu Leheb'in cariyesi Süveybe tarafından emzirilen ve âdet olduğu üzere sütanneye verilmek istenen Peygamberimizi(s.a.v.) gelen hanımlar arasında bulunan Halime Hatun aldı.[16]

Görsel 2.3: *Mekke-Beni Sa'd güzergâhı*

Peygamberimiz(s.a.v.) yeni yurdunda sütkardeşleri Abdullah, Üneyse ve Şeyma ile güzel zamanlar geçirdi. Konuşmayı burada öğrenen Allah Resulü(s.a.v.) bu duruma işaret ederek *"Ben sizin en fasih konuşanınızım. Kureyşliyim ama Sa'd b. Bekr yurdunda süt emzirildim."* buyurmuştur.[17] Peygamberimiz(s.a.v.) yıllar sonra karşılaştığı sütkardeşi Şeyma ile çocukluk günlerini yâd etmiş, ona yakınlarını sormuş, vefat edenlerin arkasından gözyaşı dökmüş, yaşayanlara ihsanda bulunmuştur.[18] Bu durum sütannenin yanında geçirdiği yılların Resulullah'ın(s.a.v.) zihninde hâlâ canlı kaldığını ve hayatında izler bıraktığını göstermektedir.

---
14 bk. Müslim, Fedâil, 1; Tirmizî, Menâkıb, 1.
15 İbn Sa'd, et-Tabakât, C 1, s. 108.
16 Belâzürî, Ensâb, C 1, s. 106-107.
17 İbn Hişâm, es-Sîre, C 1, s. 176.
18 Vâkıdî, Meğâzî, C 3, s. 913-914.

Benî Sa'd yurdunda iki yıl kalan Hz. Peygamber'in annesine geri dönüş zamanı gelmişti. Halime Hanım çok sevdiği ve alıştığı için bırakmak istemediği Muhammed'i(s.a.v.) gönülsüz de olsa Mekke'ye götürdü. Ancak Âmine o yıl şehirde veba salgınından birçok çocuğun ölmüş olması sebebiyle oğlunun da hastalığa yakalanmasından korkarak yavrusunu tekrar sütannesine verdi. İki yıl daha sütannesinin yanında kalan Peygamberimiz(s.a.v.), dört yaşını bitirip beşine girdiğinde Halime Hanım onu Mekke'ye getirdi ve annesine teslim etti.[19]

Annesinin Vefatı

Sevgili Peygamberimiz, annesiyle geçirdiği iki yılın ardından Âmine ve Ümmü Eymen ile birlikte dayılarını ve babasının kabrini ziyaret etmek üzere Medine'ye gitti. Orada Neccaroğullarından Nâbiğa'nın evinde konakladılar ve en güzel şekilde ağırlandılar. Medineli çocuklarla kaynaşıp arkadaş olan Peygamberimiz(s.a.v.), yıllar sonra o günleri şöyle anlatmaktadır: "*O gün dayımın kızı Enise'yle şu evlerin yanında oyun oynardık. Dayımın oğulları da bize katılır, birlikte evin damına çıkar, duvarlara konan kuşları uçururduk. Sık sık Neccaroğullarının kuyusuna yüzmeye giderdik. Ben yüzmeyi orada öğrendim.*"[20]

Dönüş vakti geldiğinde bir ay kadar kaldıkları Yesrib'de yaşadıkları güzel hatıraları kalplerine nakşedip Mekke'ye doğru yola çıktılar. Zorlu çöl şartlarında beş gün yol aldıktan sonra Peygamber Efendimizin annesi hastalandı. Kısa bir süre sonra Medine'ye 190 km uzaklıkta bulunan Ebvâ köyünde vefat etti. Peygamberimiz(s.a.v.) ve Ümmü Eymen(r.a.)* gözyaşları içerisinde Âmine'yi toprağa verdikten sonra yola devam edip Mekke'ye döndüler.[21]

Şiirin tamamını yandaki linkten dinleyebilirsiniz.

Peygamber Efendimiz küçük yaşta kaybettiği annesinin kabrini yıllar sonra Ebvâ'ya uğrayıp ziyaret etmiş, bir süre kabrin başında durarak gözyaşı dökmüştür. Hatta onun bu hâlini gören sahabiler de gözyaşlarına hâkim olamamışlardır.[22]

Dedesinin Yanında

Torununun öksüz kalması üzerine Abdülmuttalib, Peygamberimizi(s.a.v.) bağrına bastı, vefat edinceye kadar da yanından ayırmadı. Dedesi, Hz. Muhammed(s.a.v.) olmadan sofraya oturmazdı. Birini yemeğe davet ettiğinde veya bir davete gittiğinde torunu mutlaka yanında olurdu. Peygamberimizi(s.a.v.) severek kucağına alan Abdülmuttalib, yemeğin en güzel yerini ona ikram ederdi. Bununla da kalmaz dadısı Ümmü Eymen'e(r.a.) torununa iyi bakmasını, bir an olsun onu gözünün önünden ayırmamasını tembih ederdi.[23]

Mekke'nin lideri olan Abdülmuttalib'in Kâbe'nin Hicr tarafında gölgeye serilmiş minderine kendisinden başkası oturamazdı. Bu kuralın tek istisnası biricik torunuydu. O, dedesinin yanından hiç ayrılmaz, odasında yalnız olduğunda hatta uyuduğunda bile yanına serbestçe girip çıkardı. Sekiz yaşına girdiğinde sık sık Kâbe'ye giden Hz. Muhammed(s.a.v.), dedesinin gölgeye serili olan minderinin üzerine oturur; onu engellemeye kalkışanlara Abdülmuttalib, "Oğlumu bırakın, ona dokunmayın! Vallahi, onda özel bir hâl ve büyük bir şan vardır!" der; torununu kucaklayıp yanına oturtur ve eli ile sırtını okşardı.[24]

19 İbn Hişâm, es-Sîre, C 1, s. 171-176; İbn Sa'd, et-Tabakât, C 1, s. 111-112.
20 İbn Sa'd, et-Tabakât, C 1, s. 116.
21 İbn Hişâm, es-Sîre, C 1, s. 177; İbn Sa'd, et-Tabakât, C 1, s. 116.
22 Müslim, Cenâiz, 105, 108; İbn Sa'd, et-Tabakât, C 1, s. 116-117.
23 İbn Sa'd, et-Tabakât, C 1, s. 118; Belâzürî, Ensâb, C 1, s. 93.
24 İbn Hişâm, es-Sîre, C 1, s. 178; Belâzürî, Ensâb, C 1, s. 93-94.
* Radıyallahü anh/Radıyallahü anha: Allah ondan razı olsun.

Peygamberimiz(s.a.v.), sekiz yaşına gelinceye kadar dedesinin yakın ilgi ve şefkatine mazhar oldu. Seksen küsur yaşlarında olan Abdülmuttalib, vefat edeceğini anlayınca oğullarına torunuyla ilgilenmeyi ihmal etmemelerini vasiyet etti. Özellikle Ebu Talib'den yeğenini yanına almasını ve ona gözü gibi bakmasını istedi. Abdülmuttalib'in vefatı sonrasında Peygamberimizin(s.a.v.) üzüntüsünü Ümmü Eymen(r.a.) şöyle anlatır "O sırada Allah Resulü'nün yanındaydım. O, dedesinin tabutunun arkasında durmadan ağlıyordu!"[25]

YORUMLAYALIM

Fâtıma bnt. Esed, Ebu Talib'in eşi ve Hz. Ali'nin annesidir. Mute Savaşı'nda iki kolunu kaybederek şehit olan ve "Tayyar" lakabını alan Hz. Cafer de onun oğludur. Dedesinin vefatından sonra dadısı Ümmü Eymen(r.a.) ile birlikte Ebu Talib'in evine yerleşen Hz. Muhammed'e(s.a.v.) on yedi sene boyunca annelik etmiştir. Eşi Ebu Talib Müslüman olmasa da o, Allah Resulü'nün(s.a.v.); "Ey anneciğim, senin cehennem ateşinde yanmana dayanamam!" demesi üzerine Müslüman olmuştur. Vefat ettiğinde Allah Resulü(s.a.v.) onun hakkında, "Sen benim annemden sonraki annemdin. Karnımı doyurur, giydirir, bana bakar, kendin yemez bana yedirirdin." buyurmuştur.

(İbn Sa'd, et-Tabakât, C 8, s. 222; İbnü'l-Esîr, Üsdü'l-ğâbe, C 7, s. 217.)

Yukarıdaki parçadan hareketle Fâtıma bnt. Esed'in Peygamberimizin(s.a.v.) hayatındaki yerini yorumlayınız.

Amcasının Evinde

Ebu Talib, Peygamberimizin(s.a.v.) amcalarının arasında en merhametlisiydi. Ailesi kalabalık ve geçimi de dar olmasına rağmen çok cömert biriydi. Mekke'de sözü dinlenir, emirlerine karşı gelinmezdi. Dedesi vefat edince Hz. Peygamber'i bağrına basan amcası Ebu Talib ve eşi Fâtıma Hanım, onu kendi çocuklarından ayırmadılar. Yetim ve öksüzlüğünü hissettirmemek için ona daha fazla sevgi ve şefkat gösterdiler. Yeğeni sofraya gelmeden yemeğe başlamayan Ebu Talib, Peygamberimizi(s.a.v.) yanına almadıkça uyumaz, bir yere gidecek olsa onu da beraberinde götürürdü. Ebu Talib'in ailesi, Hz. Muhammed(s.a.v.) olmadan sofraya oturmazlardı.[26] Peygamber Efendimiz kendisine gösterilen yakın ilgiye karşılık olarak Ebu Talib ve Mekkelilerin koyunlarına çobanlık yaparak amcasına yardımcı olmuştur.[27]

Görsel 2.4: Busra şehrindeki Rahip Bahira'nın manastırının kalıntıları

Şam Yolculuğu

Peygamber Efendimiz on iki yaşında iken amcası Ebu Talib ticaret için Şam'a gidecekti. Devesinin yularına sarılarak ağlayan Hz. Muhammed'in(s.a.v.) *"Amcacığım! Benim ne annem var ne babam! Şimdi sen de beni burada yalnız başıma bırakıp gidiyorsun!"* demesi üzerine Ebu Talib, "Vallahi, seni yanımda götüreceğim! Bundan böyle ne sen benden ayrılacaksın ne de ben senden ayrılacağım!" diyerek Şam'a gitmek üzere yeğeniyle birlikte yola çıktı.

25 İbn Hişâm, es-Sîre, C 1, s. 179; İbn Sa'd, et-Tabakât, C 1, s. 119; Belâzürî, Ensâb, C 1, s. 96.
26 İbn Sa'd, et-Tabakât, C1, s. 119-120.
27 Buhârî, İcâre, 2; İbn Sa'd, et-Tabakât, C 1, s. 125-126.

Günler süren yolculuktan sonra kervan nihayet Busra'ya vardı. Her zaman olduğu gibi burada konakladılar. Busra'da Hıristiyan din âlimlerinin yetiştiği manastırda Bahira adındaki meşhur rahip bir süre Mekkelilerin kervanını seyrettikten sonra onları yemeğe davet etti. Mekkeliler daha önce buraya defalarca gelip konaklamalarına rağmen manastırdan hiç davet almadıkları için biraz şaşırsalar da davete icabet ettiler. Misafirleri dikkatlice izleyen rahip, Hz. Muhammed(s.a.v.) ile yakından ilgilendi. Daha sonra amcasına, "Kardeşinin oğlunu Şam'a götürme! Yahudiler ona zarar verebilirler..." dedi. Endişelenen Ebu Talib, mallarını Busra'da satıp Şam'a gitmeden yeğeniyle birlikte Mekke'ye döndü.[28]

28 Tirmizî, Menâkıb, 3; İbn Hişâm, es-Sîre, C 1, s. 191-194; İbn Sa'd, et-Tabakât, C 1, s. 153-155.
29 İbn Hişâm, es-Sîre, C 1, s. 140-141.
30 İbn Habîb, Münammak, s. 52-55.
* Daha önceleri Cürhüm kabilesinden isimleri Fadl olan üç kişinin benzer sebeplerle yaptıkları yemine, isimlerine nispetle Hilfü'l-fudûl denilmişti.